

BIRKÁS ISTVÁN

*A katalógust a Sopron, Hajnóczy-házban 2003. október 4–2004. január 5.
között rendezett kiállítás alkalmából jelentette meg a Körmendi Galéria*

„Nekem egy nyugalmas sziget ez a műterem. Hiányzik belőlem a bizonyítási vágy, de mára eljutottam odáig, hogy saját mércével mérjem magam. Engem két dolog hajt. A vágy, hogy holnap túllépjek mai ömmagamon és a félelem, hogy ez nem sikerül. Mindezt művekre „lefordítva”: megcsináltam-e már életem legsikerültebb képét, ha nem, megcsinálom-e valaha? Vágyom arra, hogy alkotó szellemű közösségben éljek, miközben magányos alkotó vagyok.”

„Engem főként az asszír-babilóniai és az afrikai művészet nyugtázta le. Ezekben az alkotásokban találtam meg a legfényesebb bizonyítékát annak, hogy valójában egyetlen hatalmas kultúra létezik, és hogy a művészet indítékai alapjaiban változatlanok. Most is ugyanazért kezd el valaki szobrot készíteni, festeni, mint évezredekkel ezelőtt. E beláthatatlanul és felfoghatatlanul hatalmas kultúra "termékei" folyamatosan egymásra rakódnak, érintkeznek, elválnak egymástól, de újra találkoznak. E kultúra alapja most is – mint két- vagy akár hatezer éve – az emberi tudat és érzés. Szerintem a művészet – azon túl, hogy egy mesterség –, indítékát tekintve döntően emocionális tevékenység. Én nem hiszek a művész „kitaláló” szerepében: a művész a műveiben csak reagál az őt érő környezeti hatásokra, hatezer éve lényegében egyformán. Otthont keres és otthonosságot, biztonságot, nyugalmat és új, felkavaró élményeket.”

„Eszembe se jutott, hogy mást is csinálhatnék. Valami mondanivaló kavargott bennem, aminek a festés adott formát. A „képcsinálás” nem foglalkozás, hanem egyfajta gondolkodásmód, magatartásforma. Külsőleges eszkö-

zökkel jó néhányan elhítetik környezetükkel, hogy ők művészek. Nem a többi embernek kell ezt bebizonyítani, hanem itt a műteremben kell annak lennem. Vannak olyan kollégák is, akik a sikerre kacsintva vállalják az epigonszerepet, és „rugalmasan” követik a divatos művészeti irányzatokat... Számomra egyik út sem járható; felelősnek érzem magam ezért a szakmáért. Nem azért dolgozom, hogy én „látszódjam”. Hagyom, hogy egy-egy gondolat meghódítson, hogy az anyag vezesse a kezem. Ha ez a szabadság, akkor vállalom az ezzel járó magányt is.”

B.I.

„Fehér falak, okkerbe hajló vakolatok, meleg-barna öreg faeszközök barátságos faktúrája tölti be a képkivágást, mely valóban csak kivágás, egy metszetnyi körülhatárolt terület a kereten túl végtelenül, minden irányban folytatódó világból, a térből, az időből. Valahol süt a nap, és itt csak úgy van jelen, mint alkonyodó délutánon a meszelt házfalokról sárgás reflexekkel visszaverődő fény: és ez az érett világosság most a megfogható közelségbe ért múlt idő színeit emeli ki, egy feledésből visszahívott, otthonosan berendezett, hajlékká szelídített múlt arcvonásait rajzolja fel.

Úgy gondolom, legszebb munkáival, tartózkodóan napfényes felületeivel, szerényen és hangtalanul a képsíkon megjelenő tárgy-töredékeivel, a hivatkozott nosztalgia nélkül, de érzékenyen ábrázolt múlttal, az idővel Birkás „lassan tűnődve” megérkezett otthona küszöbére.”

1–3. Birkás István monográfia 1998

4. Kovalovszky Márta: Személyes múlt, személyes jelen (B.I. monográfia. Körmendi Galéria Budapest, 1998

“This studio for me is a calm island. I lack the desire to prove, but by now I’ve got to the point that I am able to measure myself to my own standard. I am led by two things. The desire to be able tomorrow to exceed my present self and the fear that I won’t succeed. All this converted into works: Have I made the most perfect picture of my life? If not, will I ever make it? I wish to live in a community of creative spirit, while I am a lonely type of person. However, I don’t know whether I would be a member if there were a community like that.”

“I was especially enthralled by Assyrian-Babylonian and African cultures. In these creations I could find the clearest evidence for the fact that actually there is one giant culture and that the intentions of art are basically constant. One starts building a statue for exactly the same reasons as they had thousands of years ago. The products of these incalculably and impalpably huge cultures continuously overlap each other, keep in touch, separate from each other but then meet again. The base of this culture is –as was two or six thousand years ago– human conscience and emotion. In my opinion art – beyond the fact that this is a profession– concerning its intentions is basically an emotional activity. I don’t believe in the inventory function of the artist: an artist’s works are just the reactions to the impacts of his environment, which have been the essentially the same for six thousand years. He searches home and homelikeness, safety, peace and new exciting experiences.”

“I never thought of doing anything else. I had something to say whirling in my head which came to life in painting. Making pictures is not a profession, but a sort

of way of thinking, an attitude. There are many who make their environment believe by external means that they are artists. It is not a question of proving it to other people; I have to be one here in my studio. There are some colleagues who take the epigon role expecting success and flexibly follow fashionable artistic trends. Neither of them is my way; I feel responsible for this profession. I don’t work to be seen. I let the thoughts take over me, I let the materials drive my hand. If this means freedom, I’ll take the loneliness of it as well.”

“A surface of white walls, plasters turning into ochre, warm-brown, old wooden tools fill up the picture-clipping, which is in fact a clipping, a segment of an encompassed area of the world endlessly continuing in every direction outside the frame, a segment of space and time. Somewhere the sun is shining, but here it is only present like the light reflecting from whitewashed walls with a yellowish reflection on afternoons turning to dusk: and this matured lightness now emphasises the colours of past time, which has now come to reachable nearness, it outlines the features of a past recalled from oblivion, homely furnished and tamed to a shelter. I am on the opinion that with his most beautiful works reserved sunny surfaces, object-fragments appearing humbly and silently and with the past represented without conceited nostalgia, but sensitively Birkás has arrived at the doorstep of his home.”

1–3. The way of István Birkás 1998.

4. Márta Kovalovszky : Personal past, personal time. Körmendi Gallery, Budapest, 1998

Fehérrel áthúzott fakép, 2000 / Wood picture crossed with white lane

4-es fakép, 2000 / Wood pictures No. 4.

Kis fehér X, 2001 / Little white X

Kép zölddel, barnával, 2002 / Picture with green and brown

Piros-zöld jelű fakép, 2002 / Red and green signed wood picture

Kicsi fakép, 2000 / Little wood picture

Őszi emlékeimből II., 2002 / From my autumn memories II.

Őszi emlékeimből III., 2002 / From my autumn memories III.

Őszi emlékeimből IV., 2002 / From my autumn memories IV.

Őszi emlékeimből V., 2002 / From my autumn memories V.

Kicsit derűs ősz, 2003 / A bit sunny autumn

Kics őszi kép, 2002 / Little autumn picture

Töredék, 1999 / Fragment

Kettős kép, 2003 / Double picture

Egy kis múlt, 1999 / Some past

És megint ősz van, 2002 / And it is autumn again

Októberi kép, 2001 / October picture

Vasárnap délelőtt, 2003 / Sunday late morning

Piros-zöld őszi délután, öt óra, 2001 / Red and green autumn afternoon, five o'clock

Az idén is lesz tavasz, 2003 / There will be spring this year as well

Novemberi kép, 2002 / November picture

A képek jegyzéke

Címlapon/ On the cover: Keresztes fakép (60x37)
2000

Wood picture with Cross

1. Fehérrel áthúzott fakép (60x37), 2000
Wood picture crossed with white lane
2. 4-es fakép (60x37), 2000
Wood pictures No. 4.
3. Kis fehér X (27x22), 2001
Little white X
4. Kép zölddel, barnával (24x17), 2002
Picture with green and brown
5. Piros-zöld jelű fakép (32x24), 2002
Red and green signed wood picture
6. Kicsi fakép (34x23), 2000
Little wood picture
7. Őszi emlékeimből II. (52x38), 2002
From my autumn memories II.
8. Őszi emlékeimből III. (55x38), 2002
From my autumn memories III.
Szabó Géza tulajdona/ the property of Szabó Géza
9. Őszi emlékeimből IV. (52x38), 2002
From my autumn memories IV.
Szabó Géza tulajdona/ the property of Szabó Géza
10. Őszi emlékeimből V. (52x38), 2002
From my autumn memories V.
11. Kicsit derűs ősz (22x22), 2003
A bit sunny autumn
12. Kicsi őszi kép (20x19), 2002
Little autumn picture
13. Töredék (50x35), 1999
Fragment
Szabó Géza tulajdona/ the property of Szabó Géza
14. Kettős kép (58x44), 2003
Double picture
15. Egy kis múlt (57x37), 1999
Some past
Szabó Géza tulajdona/ the property of Szabó Géza
16. És megint ősz van (54x44), 2002
And it is autumn again
17. Októberi kép (50x40), 2001
October picture
18. Vasárnap délelőtt (51x40), 2003
Sunday late morning
19. Piros-zöld őszi délután, öt óra (54x39), 2001
Red and green autumn afternoon, five o'clock
20. Az idén is lesz tavasz (85x63), 2003
There will be spring this year as well
21. Novemberi kép (90x71), 2002
November picture

A képek vegyes technikával készültek/ All the pictures
were made with mixed technique.

Egyéni kiállítások / Individual Exhibitions

1970	Vasmű Klub, Dunaújváros	1981	István Király Múzeum, Székesfehérvár
1972	MMK, Székesfehérvár	1982	Fényes Adolf Terem, Budapest
1973	Ferencvárosi Pincetárlat, Budapest	1983	Uitz Terem, Dunaújváros
1975	Művelődési Ház, Komló	1994	Vigadó Galéria, Budapest
1976	Palotai Tárlat, Lila Iskola, Budapest	1998	Art Expo- Körmendi Galéria, Múcsarnok, Budapest
1976	Művelődési Ház, Ajka	1998	Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár
1976	Művelődési Ház, Veszprém	1999	Pest Center Galéria Budapest
1976	Balatoni Galéria, Balatonfüred	2000	Szoboszló Galéria, Hajduszoboszló
1977	MMK, Dunaújváros	2000	Monument Palace, Sopron
1978	Uitz Terem, Dunaújváros		
1979	Bod-Kápolna, Velence		

Csoportos Kiállítások / Group Exhibitions

1980	Wilhelmshafen,(BRD)	1998	Art Expo, Múcsarnok Budapest(H)
1982	Konsthall, Södertelje,(S)	1998	United Nations Organisation Headquarters, Vienna(A)
1983	Art Invest Galerie, Stockholm,(S)	1999	Gallery of Székely National Museum, Sepsiszentgyörgy (Ro)
1984	Klosterstrada Galerie, Koppenhaga,(DK)	2000	UN Palace, Contemporary Exhibition for the Millennium, Geneva (CH)
1985	Die Klimmende Bever, Culture Centrom, Rotterdam(NL)	1999	Vigadó Galéria , Budapest (H)
1986	Emmerich Rheinmuseum,(BRD)	2001	Godo Galéria, Budapest (H)
1986	Districhthus, Antwerpen,(B)	2002	Tendenciák, a magyar Alkotóművészek Szövetségének kiállítása Szekszárd(H)
1988	Galerije bij De Boeken, Uft,(NL)	2002	8. Magyar Képzőművész, Hungarian Institute, New Delhi, India
1988	Trefpunt Ziekenhaus, Zevenaar,(NL)	2002	„Y” Társaság, Kortárs Művészeti Intézet, Dunaújváros (H)
1990	Signal Galerie, Amsterdam,(NL)	2002	„Y” Társaság, Művészetek Völgye, Tajándörög, (H)
1993	Galerie d’Arpajon, Arpajon(F)	2002	Kortárs Művészeti Galéria, Kecskemét (H)
1993	Kunstverein, Böblingen,(D)	2003	Körmendi Galéria, Budapest (H)
1993	Haus Ungarn,Berlin(D)	2003	Kortárs Magyar Művészet, Szent István Ház, Székesfehérvár
1994	Art Info International Gallery, Art Expo, Budapest (H)		
1994	Haus Ungarn, Berlin(D)		
1994	Haus Ungarn, Innsbruck,(A)		
1994	Fax Art, Heidelberg,(D)		
1995	T.Galéria, Komarno,(SK)		
1997	Modern Magyar Képtár,Dunaszerdahely (SK)		

Köztéri munkái / Outdoor works

Kibontakozás, /Development, 1978., dombormű, mészkő /relief, chalk-stone, 16x360x180 cm
Gárdonyi Géza Általános Iskola, Dunaújváros

Őrzők, I–III. / Guards, 1992., polieszter/ polyester, magasság/ height: 400 cm
Dunaújváros, Városháza tér

Figura, / Figure, 1996., Öntöttvas / cast iron, Magasság / height: 275 cm
Dunaújváros, Szoborpark / Statue-park

Jel, 2002 / kovácsoltvas / magasság: 360 cm
Hajdúszoboszló, Millenniumi Park

Művei köz-és magángyűjteményekben /Works in public and private collections

Kiscelli Múzeum, Budapest
Kortárs Művészeti Intézet, Dunaújváros
Körmendy-Csák Gyűjtemény, Budapest
Layota Art Gyűjtemény, Dunaújváros, Szentendre, Stockholm
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár
G.A.G Galéria , Budapest
valamint közel kétszáz külföldi magángyűjteményben

Díjak, ösztöndíjak / Prizes, scholarships

1972–75 Derkovits ösztöndíj
1997, 2003 Pollock-Krasner Alapítvány ösztöndíja (New York)

Könyvei /Books

Kunmadarasi jegyzetek. Képek és szóképek, 1991-93. Dunaújváros,1995.
Notes from Kunmadaras. Pictures and figures of speech, 1991-93. Dunaújváros, 1995.

A futó madarak útja. Szóképek, 1991-96. Árgus Kiadó, Székesfehérvár, 1997.
On the Way of the Running Birds, 1991-96. Árgus Edition, Székesfehérvár, 1997.

Birkás István
Lakcím/Address: 2400 Dunaújváros
Szórád Márton út 38. IV. 3.
Telefon/Phone: 36-25/411-775, 36-25/404-217
E-mail: birkas@dunasor.hu

1947-ben született Kunmadarason / Born in 1947 in Kunmadaras
1969-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán, Budapest
/Graduated from the Budapest College of Fine Arts in 1969
1972-1989 a dunaújvárosi Amatőr Műhely művészeti vezetője / artistic leader
of the Amateur Workshop in Dunaújváros
1989-1996 a dunaújvárosi Modern Művészetért Közalapítvány kuratóriumá-
nak elnöke/ Chairman of the Advisory Board of the Foundation for Modern
Art, Dunaújváros 1989-1996
Dunaújvárosban él és dolgozik. / Lives and works in Dunaújváros.

Fotók /Photo
Rajcsányi Artúr

Fordítás / Translation
Birkás Gergő

Kiadja a Körmendi Galéria
Felelős kiadó:
Dr. Körmendi Anna

1055 Budapest, Falk Miksa utca 7.
Tel.: (+36-1) 269-0763, 269-5348
Fax:269-0237

9400 Sopron, Templom utca 18.
Tel.: (+36-99) 524-012
Fax: (+36-99) 524-013

Előkészítés és nyomás:
Codex Print Kft., Budapest

KÖRMENDI GALÉRIA
BUDAPEST SOPRON